

## ФОНДИ МУЗЕЮ-АРХІВУ ПРОФЕСОРА ЮРІЯ БОЙКА-БЛОХИНА

*У статті висвітлено історію створення музею-архіву Ю.Бойка-Блохина в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди. Особлива увага в розвідці звернена на рубрикації фондів архіву.*

**Ключові слова:** музей-архів Ю.Бойка-Блохина, рукописні матеріали, рідкісні видання, особисті фонди.

21 травня 2009 року в ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» був офіційно відкритий Музей-архів професора Юрія Гавриловича Бойка-Блохина, відомого в Україні та за кордоном літературознавця, політичного та громадського діяча. Цей захід відбувся у рамках відзначення 100-річчя від дня народження ювілянта.

Відповідно до угоди від 20 січня 2008 року між університетом і п. Дариною Тетериною-Блохин, було створено й облаштовано кабінет, до якого вона, завдяки допомозі Міністерства закордонних справ України, передала з Мюнхену (Німеччина) частину родинного архіву-бібліотеки та меморіальних речей: рукописні та друковані україно-, англо- та німецькомовні праці, листування, документи Юрія Бойка-Блохина, книжки Дарини Тетериної-Блохин, твори емігрантів-українців з усього світу, рідкісні видання, часописи тощо. Упродовж січня 2008 – травня 2009 рр. співробітниками Центру Сковородинознавства (керівник – доктор філологічних наук, професор Микола Корпанюк) та наукової бібліотеки університету (директор – Ольга Шкира) усі експонати були взяті на облік, систематизовані та внесені до електронного бібліотечного каталогу.

Метою діяльності архіву є організація дослідження, вивчення життєвого, наукового та громадсько-політичного шляху вченого, проведення наукових читань, семінарів, підготовки фахівців із Бойкознавства.

По смерті Ю.Блохина, у 2002 році, архівом опікувалася його дружина Дарина Тетерина-Блохин, відтак уся колекція архівних матеріалів зберігалася у Мюнхені. Вона розпочала впорядковувати архів і систематизувати архівні матеріали, розшифрувала підписи у листах, з'ясувала незрозумілі і намагалася уточнити або пояснити важкі для прочитання речення чи слова в автографах – тобто тематично підготувала фонд для наступного бібліографічної та електронної систематизації. Ретельно зберігала будь-який аркуш паперу із записами чоловіка, невеликі записки, навіть порожні конверти, газетні вирізки тощо.

До архіву вона долучила і свої спогади (книжки) «Вибрані праці в семи томах», «Діяльність Юрія Бойка-Блохина в німецькому світі», рукопис і текст дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, захищеної в Українському вільному університеті.

Про дбайливе ставлення до документів свідчать її записки на газетних вирізках про дату публікації і коротко записувала їх зміст. Показовим є також і те, що пані Дарина зберегла навіть програмки конференцій, рекламні плакати презентацій книжок тощо.

До окремої теки збирала підготовчий матеріал Ю.Бойка за темаріями, зокрема: «Творчість Т.Шевченка», «І.Франко», «П.Куліш», «Леся Українка», «М.Хвильовий», «В.Винниченко».

Усі ці напрацювання, дефініції повністю враховані при систематизації фондів Музею-архіву Юрія Бойка-Блохина при ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Найвний у нас архівний масив складає книжковий фонд і 3 тематичні фонди: Ф.1 – рукописні матеріали Юрія Гавриловича, автографи, листи, тексти лекцій з історії української

та слов'янських літератур, котрі читав професор в Українському вільному університеті та Мюнхенському Людвігс-Максиміліанс Університеті. Значну ж частину особового фонду Ю.Бойка становить епістолярій – листування з відомими німецькими та українськими діячами в еміграції, як, наприклад, Любомиром Винарем, Григорієм Костоюком, Олександром Оглоблиним, Ігорем Качуровським, у яких розкрите життєве кредо Юрія Гавриловича – наукова, політична і творча діяльність, спрямовані на подальшу боротьбу за незалежності українського народу, його звільнення від радянського ярма.

Інший масив листів Ю.Бойка – творче спілкування з Юрієм Шерехом (Шевельовим), у яких респонденти обгрунтовують багатожче джерело національної мови, історії, літератури, обстоюють вартісність української культури.

Вагомим є епістолярій Ю.Бойка-Блохина та визначних німецьких науковців і урядовців, як наприклад, німецького слависта Ганса Роте, професора Бонського університету, у яких Юрій Гаврилович відстоює потребу системного вивчення українознавчих дисциплін в університетах ФРН, як складової слов'янознавчих курсів. Це, за переконаннями, професора не лише поглиблюватиме науковість німецької академічної освіти, але й профідіятиме повсюдній українофобії з боку російських діячів еміграції. Так, він у листуванні з урядовцями відстоює необхідність відкриття в Бад-Емсі, у якому полюблив відпочивати імператор Російської імперії Олександр II і видав у 1876 році свій указ про заборону всього українського, ганебної дошки до 100-річної дати цієї події.

До сьогодні зовсім невідомим у нас залишається і Бойко-літератор, тому цінним матеріалом музею-архіву є чернетки його драматичних творів. Серед найважливіших документів наукової діяльності його варто назвати ксерокопію дисертаційного дослідження, різноманітні дипломи.

Серед особистих документів Ю.Бойка – паспорт громадянина Німеччини та меморіальні речі, аудіозапис лекцій професора.

Найбільш представленим у музеї є книжковий фонд, котрий розподілений за рубриками: «Історичні науки», «Художні твори», «Літературознавство», «Мовознавство», «Релігієзнавство» тощо. Так, наприклад, широко представлений творчий доробок українських письменників з еміграції І.Багряного, І.Качуровського, Е.Андієвської, Д.Чуба, дослідження з історії та діяльності українського визвольного руху початку та середини ХХ ст., зокрема і самого Юрія Бойка-Блохина – «Шлях нації», «Євген Коновалець...». Родзинкою фонду є підшивки раритетних закордонних видань часописів з української тематики, зокрема «Українського самостійника», «Розбудови держави», «Українського історика», «Рідного слова», «Віри й культури», «Визвольного шляху», «Християнського голосу», «ОВИДУ», «Самостійної України», «України», «Орлика», «Нових днів» тощо.

До Ф.П увійшли теки з підготовчими матеріалами Ю.Бойка до студій про творчість українських письменників, зокрема вирізки з раритетних для української науки закордонних часописів, його рукописні анотації тощо.

Життю і діяльності Дарини Тетериної-Блохин присвячений особистий фонд (Ф.ПІ), широко представлений епістолярієм, меморіальними речами, новітніми книжковими надбаннями української та закордонної науки та творчості. Перечитуючи листи пані професорки, відчуваєш особливу теплоту взаємин у їхній родині, спільність інтересів учених, зацікавленість справами кожного, взаємну довіру.

На щастя, досі триває процес поповнення фонду Ю.Бойка за рахунок нових находжень, як наприклад, дублікат квитка члена Спілки письменників України.

Також у стінах музею ведеться екскурсійна робота. Для залучення студентів до вивчення постаті і діяльності Юрія Бойка-Блохина розроблені темарії курсових і дипломних робіт для істориків і філологів.

Здійснюється підготовка Міжнародного семінару до Дня пам'яті Юрія Бойка-Блохина, котрий відбудеться 20 вересня 2012 року в стінах університету, в Музеї-архіві професора. Завершується редагування та підготовка до друку збірника матеріалів наукової конференції «З когорти лицарів думки і чину» (до сотих роковин професора Юрія Бойка-Блохина)).

Планується підписання угод про співпрацю, зокрема з бібліотеками Інституту літератури НАН України та Фундації О.Ольжича, у яких представлений матеріал Ю.Бойка та про нього.

Отже, збережені архівні матеріали, про які розповіли, надають вагомі фактологічні відомості про наукову, політичну діяльність Ю.Бойка, допомагають повніше і глибше уявити життєву і творчу біографію митця, досягнути велич його постаті в історії, літературі, науці.

**Малинка М. Фонды музея-архива профессора Юрия Бойка-Блохина**

*В статье изображена история создания музея-архива Ю.Бойка-Блохина в Переяслав-Хмельницком государственном педагогическом университете имени Григория Сковороды. Особое внимание обращено на рубрикации фондов архива.*

*Ключевые слова:* музей-архив Ю.Бойка-Блохина, рукописные материалы, редкие издания, личные фонды.

**Malynka M. The funds of the professor Yurii Boiko-Blokhyn museum-archives**

*The article clears up the history of Yu.Boiko-Blokhyn museum-archives in Pereiaslav-Khmelnytsky Hryhoriy Skovoroda state pedagogical university. Special attention is given to the categorization of the archives funds.*

*Key words:* Yu. Boiko-Blokhyn museum-archives, handwritten materials, rare editions, personal funds.

Одержано 12.04.2012.